

LA REGLA BUTLLADA

FRA MIQUEL COLOM

La Regla franciscana és fruit d'un llarg recorregut que comença amb l'anada a Roma de Francesc i els primers frares de cara a l'aprovació del seu carisma per part del papa Inocenci III (1210). Al llarg de deu anys, la vida dels frares i la seva reflexió en els capítols anuals produí la redacció de la Regla no Butllada (1221). A instàncies dels frares lletrats i del cardenal Hugolí, Francesc redactà una altra regla més sintètica i concreta, l'anomenada Regla Butllada (1223) de la qual enguany celebrem el seu 800 aniversari. Per aquest motiu reproduïm aquest article del p. Miquel Colom, publicat a la revista RECERCA 14, l'any 1997, p: 34-40.

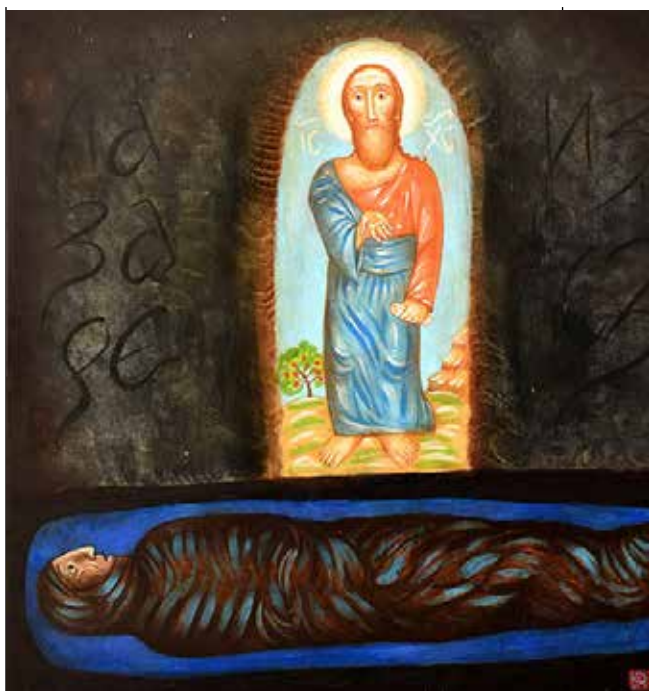
La Regla “butllada”, aprovada per Honori III el 1223

La Regla presentada en el Capítol de 1221, tot prescrivint-ne l'observança per part dels germans, semblava que posaria punt final a la situació de desconcert que s'havia anat creant en els anys anteriors. Però, malauradament, la cosa no fou pas així, puix les tensions continuaren vives encara.

La redacció de la Regla de 1223 arrenca precisament de la urgència i de la necessitat expressada pels ministres i custodis a Francesc, els quals li anaven repetint que aquella Regla fruit del Capítol de 1221 no era apta per a governar. D'aquí que li assenyalessin la conveniència d'escriure'n una altra, dictada per ell això sí, però que tingués més vigor per a estructurar l'Orde i organitzar-lo d'una manera més satisfactòria.

Francesc accedí a compondre una nova Regla que fos definitiva. I a tal fi, durant l'hivern de 1222 a 1223 es retirà a l'eremitori de Fontecolombo, prop de Rieti, acompanyat de fra Lleó i també de fra Bonici, home versat en lleis, per tal d'ajudar-lo amb el seu consell¹.

Amb tota probabilitat, la primavera de 1223 Francesc anà a Roma amb el propò-

sit de parlar sobre la Regla amb el cardenal Hugolí, protector de l'Orde, abans que aquesta fos presentada al proper Capítol de la Pentecosta. Aquest Capítol, reunit l'11 de juny, a Assís, examinà a fons el text presentat per Francesc, que fou sotmès a l'anàlisi i a la discussió dels capitulars, majorment dels ministres i custodis, els quals hi pogueren presentar les seves previsions i esmenes.

D'aquesta manera s'entén molt bé que la redacció acabada d'aquesta Regla defini-

1. Espill de Perfecció 1

tiva no sigui obra de Francesc sol. Consta històricament, no sols la intervenció de fra Bonici i del Capítol General, sinó també la del cardenal Hugolí. Ell mateix, ens dona fe en la seva Butlla “Quo eloganti” (28-IX-1230), on diu explícitament: “Amb motiu de la llarga familiaritat que el Sant tingué amb Nós, coneguérem molt a fons la seva intenció i, endemés, li estiguérem molt a prop en la redacció de l’esmentada Regla i en la seva presentació a la Seu Apostòlica per obtenir-ne la confirmació”².

Si ens parem a analitzar l’essencial dels 17 primers capítols de la Regla de 1221 i els comparem amb el contingut de la de 1223, malgrat que la redacció sigui molt diferent, podem constatar tota una sèrie de coincidències i molts paral·lelismes. Aquest examen revela clarament la dependència de la Regla “butllada” de la “no butllada”, i hom s’adona també com

2. Fonti Francescane 2731.

Francesc mantingué idèntic el sentit original de la seva “Forma vitae” inicial. D’aquí que, per a ell, no fossin distintes Regles, sinó la mateixa i única Regla presentada en redaccions diferents, encara que més evolucionades. “La dinamicitat amb què Francesc concebia la ‘forma del sant Evangelí’ li impedia de fixar-la per escrit una vegada per sempre; d’aquí la transmigració per distintes redaccions fins a arribar a la de 1223 que, per la seva qualitat de ‘butllada’, seria ja intangible”³.

Sintetitzant, es pot dir que si la Regla de 1221 en la seva substància no era més que la “Forma vitae” de 1210, ampliada i completada en funció de l’experiència viscuda en el decurs dels deu primers anys de la fraternitat, ara també s’ha de dir que la

3. J. Micó, *El carisma de Francisco de Asís. Comentario a la Regla Bulada de 1223*, a *Selecciones de Franciscanismo* 75 (1996), p. 377.

Regla de 1223 és una síntesi meravellosa i molt perfecta de l'essència d'Evangelí continguda en la de 1221, presentada però en una redacció diferent i ordenada d'una altra manera. D'aquí que per a interpretar rectament la Regla "butllada" s'hagi de fer sempre a la llum de la Regla "no butllada". Es fa del tot indispensable.

Per tant, la Regla redactada per Francesc a Fontecolombo, discutida i retocada en el Capítol de 1223, revisada per alguns juristes de l'Orde i, sobretot, pel cardenal Hugolí és la que confirmà el papa Honori III, amb la Butlla "Solet annuere", del 29 de novembre de 1223. Amb la ratificació solemne de l'Església, aquesta Regla esdevindria punt obligat de referència per a tots aquells que en el futur volguessin viure l'ideal de vida evangèlica de Francesc d'Assís i unir-se a la fraternitat.

Cloenda

Després d'una experiència de vida evangèlica de més de dotze anys realitzada per Francesc i els seus germans, amb la confirmació de la Seu Apostòlica es pot dir que la Regla franciscana quedà canonitzada. I com un far lluminós serà la que indicarà el camí a seguir, tot fent de guia espiritual, per tal que, a través del temps i de moltes vicissituds històriques, es pogués perpetuar aquell nou carisma amb què l'Esperit volgué enriquir l'Església de Déu per mitjà del seu servent Francesc. Amb ella i per ella es prolongarà aquest nou Orde durant els segles posteriors com un ferment constant de renovació evangèlica en l'Església.

Això és el que s'afirmava solemnement ja en el llunyà segle XIII. I es constata quan hom llegeix els textos de l'ofici litúrgic de la canonització de sant Francesc, realitzada a Assís mateix pel papa Gregori IX, el 16 de juliol de 1228. Aquests textos medievals reflecteixen la gran admiració que desvetllà el Pobriçó d'Assís entre la

gent del seu temps per la seva manera de viure l'Evangelí. Aquella forma de vida religiosa fou una novetat, inèdita en l'Església. Els textos litúrgics compostats en aquesta escaïença no es cansen de mencionar la "nova milícia" que constitueixen els germans menors, "sota el mestratge d'un nou guia" o "el ramat que rep les normes d'una llei nova, que ve a restaurar la promulgada per Jesucrist, entregada de nou a Francesc perquè la transmeti als seus seguidors".

La "Seqüència" de la Missa de canonització, composta pel mateix Papa i cantada per ell, ho proclama d'aquesta manera: "Un nou Orde, una nova forma de vida religiosa ha sorgit, desconeguda fins ara: la Regla per la Santa Seu aprovada renova l'estat evangèlic. El Dret es reforma i es posa en consonància amb la Llei de Crist: la forma de vida escrita per Francesc ve a ser la mateixa que fou donada als Apòstols"⁴.

4. P. BÉGUIN, *La vida religiosa franciscana*, a Cuadernos de la renovación 5 (1972), p. 163.